

Esitys Perheneuvoston perustamisesta

61/00.00.01/2022

Sivistyslautakunta 15.02.2022 § 16

Valmistelija: sivistystoimen esimies

Kunnanhallitus on kokouksessaan 25.01.2021 § 18 päättänyt antaa seuraavan Keskustaryhmän 14.12.2020 esittämän ponnin sivistyslautakunnan valmisteltavaksi:

"Sonkajärven kunnanvaltuuston keskustaryhmä esittää ponnenaan, että kunnanpäättöksen tekoon otetaan mukaan lapsi- ja perhe vaikutusten arviointi. Tämä kirjataan jatkossa myös TA –kirjaan ja tilinpäätökseen, nyt käsiteltävään TA21 -kirjaan muutosta ei tarvitse kirjata. Kunnassamme on käytössä yritysvaikutusten arviointi. Samalla keskustaryhmä esittää, että kuntaan perustetaan perheneuvosto. Kunnassamme on nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto, mutta kuntalaisten osallisuuden ja mielipiteiden esille tulemiseksi on hyvä kutsua mukaan lausumaan mielipiteensä keskusteltavista asioista myös erilaiset perheet. Tämä voisi mielestämme lisätä kuntalaisten osallisuutta kunnassa."

Sivistyslautakunta on kokouksessaan 18.1.2022 § 9 päättänyt, että sivistystoimen esimies valmistelee seuraavaan sivistyslautakunnan kokoukseen esityksen lapsi- ja perhevaikutusten arvioinnista ja perheneuvoston perustamisesta.

Perheneuvoston tehtäväksi on esitetty mm. seuraavaa:

1. Antaa foorumin lasten ja perheiden osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksille
2. Seurata lasten ja heidän perheidensä hyvinvointia sekä lasten ja perheiden palvelujen kehitystä Sonkajärven kunnassa
3. Tehdä lasten ja perheiden palveluja koskevia kehittämissuhteita kunnan viranhaltijoille, lautakunnille sekä muille toimielimille ja tahoille
4. Antaa pyydettäessä lausuntoja
5. Edistää lapsi- ja perhetyötä tekevien järjestöjen, seurakunnan, kunnan ja muiden viranomaisten ja tahojen välistä yhteistoimintaa Sonkajärvellä ja lähialueella

Esitetty toiminta liittyy olennaisesti kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (hyte-toiminta), jonka tarkoituksena on vahvistaa lapsiperheiden ja muiden kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia sekä edistää lapsi- ja perhetyötä tekevien tahojen yhteistoimintaa.

Sonkajärven kunnan hyvinvointisuunnitelma pohjautuu kuntastrategiaan. Hyvinvointisuunnitelman mukaan Sonkajärven kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet ovat olleet lasten ja perheiden hyvinvointi, elämänhallinnan tukeminen sekä terveelliset elämäntavat. Tarkastelun ja toimenpiteiden tavoitteena on erityisesti erityisryhmien ja heikommassa asemassa olevien lasten ja perheiden osallisuuden ja hyvinvoinnin kehittäminen.

Hyte-ryhmän kokoonpano on nykyisellään seuraava: työllisyyskoordinaattori (pj), sivistystoimen esimies, varhaiskasvatuksen vastaava, kirjastonjohtaja/kansalaisopiston rehtori, nuoriso- ja liikuntas sihteeri, luottamushenkilöiden edustajat, Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymän edustaja.

SOTE- ja maakuntauudistus 1.1.2023 alkaen muuttaa merkittävästi kuntien tehtäviä ja vastuita. Jatkossa kunnan rooli alueen elinvoiman ylläpitämisessä ja asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä kasvaa. Hyte-työryhmä tulee olemaan keskeisessä roolissa yhdyspintatyöskentelyssä kuntien ja hyvinvointialueiden välillä. Tässä tilanteessa on merkittävää, että perheillä olisi edustus hyvinvointityöryhmässä ja näin ollen suora tiedonsaanti – ja vaikutusmahdollisuus.

Hyte-koordinaattori on mukana myös Ylä-Savon ja Pohjois-Savon hyte-verkostoissa.

Kunnassa toimivat neuvostot perustaa kunnanhallituksen esityksestä valtuusto. Perheneuvoston toimintaan ei ole varattu erillistä määrärahaa talousarvioon. Perheneuvostolle esitetyt tehtävät sisältyvät olennaiselta osin kunnan hyte-työhön, ja perheiden edustajien nimeäminen Hyte-työryhmään vahvistaisi perheiden näkökulman tuomista hyvinvointityöhön kunta- ja hyvinvointialueetasolla sekä mahdollistaisi toiminnan käynnistämisen jo ennen määrärahavarausta.

Päätösesitys

Sivistystoimen esimies:

Sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus nimeää hyte -työryhmään liitettävän perheiden edustuksen. Kokemukset toimintamuodosta arvioidaan vuoden 2022 aikana.

Asian käsittely: [REDACTED] esitti lisäksi, että sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle lapsi- ja perheneuvoston perustamista. Puheenjohtaja totesi, että sivistyslautakunta on yksimielinen siitä, että kunnanhallitukselle esitetään lapsi- ja perheneuvoston perustamista.

Päätös

Sivistyslautakunta:

Sivistyslautakunta yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen. Lisäksi sivistyslautakunta yksimielisesti päätti esittää kunnanhallitukselle, että perustetaan myös lapsi- ja perheneuvosto.

Kunnanhallitus 25.04.2022 § 87

Valmistelija: vs. kunnansihteeri

Sivistyslautakunta on päättänyt esittää kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus nimeää hyte -työryhmään perheiden edustuksen ja että

kuntaan perustetaan lapsi- ja perheneuvosto.

Kuntalain (410/2015) 26 – 28 §:ssä säädetään kuntien velvollisuudesta asettaa nuorisovaltuustot ja vanhus- ja vammaisneuvostot. Perheiden osalta vastaavaa velvoitetta ei ole säädetty.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä eli hyte-työryhmä on terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:n mukainen toimialojen välinen yhteistyötoimielin, jonka tehtävänä on seurata kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin kehitystä ja niiden edistämisen hyväksi tehtäviä toimenpiteitä ja raportoida havainnoistaan valtuustolle. Hyte-työryhmässä perheiden edustuksella on mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon myös kuntaorganisaatiota laajemmalla kentällä esimerkiksi vuorovaikutuksessa hyvinvointialueisiin.

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä tai palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloite kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Erillinen, neuvostomuotoinen toimielin ei ole tarpeen aloitteen tekemiseksi. Esimerkiksi perheiden edunvalvontaa harjoittavilla yhdistyksillä on vastaavat aloite- ja kannanotto-oikeudet kuin perheneuvostolla olisi.

Lasten ja perheiden etu otetaan huomioon osana esitysten virkamiesvalmistelua. Sivistyslautakunta on päättänyt ottaa käyttöön erillisen lapsivaikutusten arvioinnin mallin päätöksenteossa, mutta vaikutusten arviointi ja punninta on osa esitysten valmistelua kaikkien kunnan virkamiesten tekemisessä asiakohdaisen harkinnan mukaan.

Mikäli kuntaan päätettäisiin perustaa erillinen perheneuvosto, tulisi sille luoda toimintasääntö, vuosittaiset toimintasuunnitelmat ja -kertomukset sekä varata riittävä toimintamääräraha. Olisi linjattava, mitkä ovat sen tehtävät erityisesti suhteessa hyte-työryhmään ja sivistyslautakuntaan. Neuvoston toiminta edellyttäisi myös kunnan henkilöstöresursseja esimerkiksi valmistelun ja sihteerin tehtävien sekä toimeenpanon osalta. Kunnan nykyiset henkilöstöresurssit eivät riitä näihin tehtäviin. Perheneuvoston perustaminen edellyttäisi siis lisäresurssien hankkimista kuntaan. Lisäksi tulisi ratkaista, miten perheneuvoston jäsenet nimitetään.

Päätösesitys

Vs. kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus nimeää hyte -työryhmään perheiden edustuksen.
Kunnanhallitus päättää, että erillistä perheneuvostoa ei perusteta.

Perheiden osallistaminen toteutuu riittävällä tavalla hyte-työryhmän kautta. Perheitä läheisesti koskevia asioita, esimerkiksi varhaiskasvatusta ja kouluja, koskevat päätökset tekee kunnassa sivistyslautakunta.

Perheneuvoston perustaminen edellyttäisi, että sille laadittaisiin toimintasääntö, vuosittaiset toimintasuunnitelmat ja -kertomukset sekä varattaisiin riittävä toimintamääräraha. Perheneuvoston perustaminen edellyttäisi lisäksi kunnan henkilöstöresurssien lisäämistä, koska toimintaan ei ole osoitettavissa resursseja nykyisestä henkilöstöstä.

Asian käsittely: Senja Huusko esitti, että kunnanhallitus perustaa lapsi- ja

perheneuvoston. Nuoriso- ja liikuntasihteeri valtuutetaan ensimmäiseen tapaamiseen lapsi- ja perheneuvoston koolle kutsujaksi. Ensimmäisessä tapaamisessa päätetään lapsi- ja perheneuvoston puheenjohtaja, sihteeri ja kokoonpano. Lapsi- ja perheneuvosto ei ole lakisääteinen neuvosto, joten sen toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Kokoukskulujen kattamiseksi varataan määrärahaa 500 € vuodelle 2022. Määräraha katetaan vuoden 2021 ylijäämästä. Lapsi- ja perheneuvosto toimittaa kokoontumisistaan muistiot kunnanhallitukselle/valtuustolle tiedoksi.

Merja Tuovinen kannatti Senja Huuskon esitystä.

Keskustelun kuluessa Merja Tuovinen esitti, että kokous keskeytetään ja pidetään viiden minuutin neuvottelutauko. Kunnanhallitus piti neuvottelutauon klo 19.35-19.40.

Neuvottelutauon jälkeen puheenjohtaja totesi, että asiassa oli tehty vs. kunnanjohtajan päätösesityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysjärjestysehdotuksen: Äänestys suoritetaan kädennostoäänestyksenä. Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi äänestysjärjestysehdotuksen. Suoritettuna kädennostoäänestyksessä vs. kunnanjohtajan päätösesitystä kannattivat Tiina Niskanen ja Veli Hynynen. Senja Huuskon esitystä kannattivat Eino Luukkonen, Merja Tuovinen, Lassi Savolainen, Senja Huusko ja Riitta Tommila.

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen päätökseksi tulleen äänin 2-5 Senja Huuskon esityksen.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus päätti äänin 2-5 perustaa lapsi- ja perheneuvoston. Nuoriso- ja liikuntasihteeri valtuutetaan ensimmäiseen tapaamiseen lapsi- ja perheneuvoston koolle kutsujaksi. Ensimmäisessä tapaamisessa päätetään lapsi- ja perheneuvoston puheenjohtaja, sihteeri ja kokoonpano. Lapsi- ja perheneuvosto ei ole lakisääteinen neuvosto, joten sen toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Kokoukskulujen kattamiseksi varataan määrärahaa 500 € vuodelle 2022. Määräraha katetaan vuoden 2021 ylijäämästä. Lapsi- ja perheneuvosto toimittaa kokoontumisistaan muistiot kunnanhallitukselle/valtuustolle tiedoksi.

Kunnanhallitus nimesi hyte-työryhmään perheiden edustajaksi Laura Heiskasen.
